

УДК 351.851:005.6:37.014

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-5681-2026-1.08>**Ольга РЯБОКОНЬ**

кандидат географічних наук, доцент, докторант кафедри управління та адміністрування,
перший проректор з науково-педагогічної роботи,

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти»

Olya_riabokon1986@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4733-3067

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНУ ВЗАЄМОДІЮ ОСВІТНІХ РІВНІВ

Анотація. Метою статті є теоретичне обґрунтування та аналіз забезпечення якості освіти в контексті наступності і структурно-функціональної взаємодії освітніх рівнів, а також визначення ролі безперервності освітнього процесу у формуванні успішної професійної самореалізації особистості. **Методологія** дослідження базується на застосуванні методів системного аналізу, порівняння освітніх стандартів, узагальнення та наукової інтерпретації сучасних підходів до управління якістю освіти. У дослідженні також враховано виклики, зумовлені навчальними втратами та навчальними розривами між освітніми рівнями. **Наукова новизна** роботи полягає в тому, що вперше здійснено комплексне теоретичне обґрунтування моделі структурно-функціональної взаємодії освітніх рівнів як цілісної системи забезпечення якості освіти, визначено синергетичний ефект такої взаємодії та розкрито її вплив на формування академічної успішності й гнучких навичок здобувачів освіти. **Висновки.** У процесі дослідження встановлено, що ізоляваність освітніх рівнів призводить до дублювання навчального матеріалу, зниження мотивації здобувачів освіти та зменшення їх адаптаційного потенціалу на етапі інтеграції у ринок праці. Доведено, що ефективна структурно-функціональна взаємодія, яка передбачає узгодження навчальних планів, уніфікацію термінологічного апарату та гармонізацію компетентнісних рамок, створює умови для підвищення якості підготовки фахівців. Визначено перспективи подальших досліджень, пов'язані з розробкою єдиних критеріїв моніторингу якості освіти на стиках освітніх рівнів в умовах європейської інтеграції України.

Ключові слова: управління якістю освіти, структурно-функціональна взаємодія, наступність в освіті, освітні рівні, компетентнісний підхід, освітній менеджмент, безперервна освіта, адаптація здобувачів.

Olha RIABOKON

Candidate of Geographical Sciences, Associate Professor, Doctoral Student at the Department of Management and Administration, First Vice-Rector for Scientific and Pedagogical Work, Public Higher Educational Establishment "Vinnytsia Academy of Continuing Education"

Olya_riabokon1986@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4733-3067

ENSURING EDUCATION QUALITY THROUGH STRUCTURAL-FUNCTIONAL INTERACTION OF EDUCATIONAL LEVELS

Abstract. The purpose of the article is to provide a theoretical substantiation and analysis of quality assurance in education within the context of continuity and structural-functional interaction among educational levels, as well as to determine the role of lifelong educational continuity in fostering successful professional self-realization. **The research methodology** is based on the application of systemic analysis, comparison of educational standards, generalization, and scholarly interpretation of contemporary approaches to educational quality management. The study also takes into account challenges caused by learning losses and educational gaps between different educational levels. **The scientific novelty of the research** lies in the fact that, for the first time, a comprehensive theoretical justification of a structural-functional interaction model of educational levels as an integrated system for ensuring educational quality is proposed. The synergistic effect of such interaction is identified, and its influence on academic achievement and the development of flexible skills among learners is revealed. **Conclusions.** The study establishes that the isolation of educational levels leads to duplication of learning content, decreased learner motivation, and reduced adaptive capacity during the transition to the labor market. It is proven that effective structural-functional interaction, which includes alignment of curricula,

unification of terminological frameworks, and harmonization of competency frameworks, creates favorable conditions for improving the quality of professional training. Prospects for further research are identified in the development of unified criteria for monitoring educational quality at the transition points between educational levels in the context of Ukraine's European integration.

Key words: *education quality management, structural-functional interaction, continuity, educational levels, competency-based approach, educational management, lifelong learning, learner adaptation.*

Постановка проблеми. Актуальність забезпечення якості освіти визначається стратегічним розвитком держави та конкурентоспроможністю особистості. Прогрес людства, розвиток соціуму та національна безпека країни нині безпосередньо залежать від стану освітньої сфери. Людський ресурс стає тим важелем, який подвоює добробут будь-якої країни. Головним завданням залишається підготовка молодого покоління до вирішення конкретних ситуацій та конструктивної участі в майбутньому світі, оскільки йдеться про формування цінностей, важливих для кожної людини. Взаємодія освітніх рівнів дає можливість реалізації наступності на кожному етапі та формуванню ключових компетентностей для розвитку особистості.

Аналіз джерел та останніх досліджень. Теоретичні основи якості освіти, механізми її моніторингу та оцінювання, а також роль структурної організації освітньої системи у формуванні якісних освітніх послуг розглядаються у працях О. Іваненко [7]. Зокрема, у роботах О. Рябоконтю акцентується увага на необхідності узгодження навчальних програм між різними освітніми рівнями для забезпечення наступності та безперервності навчання.

Більшість науковців вказують на важливість структурно-функціонального підходу, котрий дозволяє розглядати освітню систему як цілісну, де кожен рівень виконує специфічні функції, взаємодіючи з іншими елементами задля досягнення високої якості освіти. Однак, попри значну кількість досліджень, питання ефективної взаємодії між освітніми рівнями та практичної реалізації теоретичних положень залишаються актуальними і потребують подальшого наукового осмислення.

Питання забезпечення якості освіти та взаємодії освітніх рівнів активно вивчаються у сучасній науці. І. Бука та С. Бука, висвітлюючи актуальність питань вдосконалення державної політики у сфері освіти, зосереджуються на результатах оцінювання якості вищої освіти міжнародними моніторинговими

дослідженнями [2]. Якість освіти як педагогічний феномен, методологічні та теоретико-методичні засади забезпечення якості освіти досліджували: Н. Бібік, Л. Ващенко, Ю. Жук, О. Локшина, В. Луговий, Т. Лукина, О. Ляшенко, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко, М. Слюсаревський, О. Сухомлинська та ін. Питанням управління якістю приділяли значну увагу у своїх працях такі дослідники, як Е. Адам, Р. Бенсон, К. Блекмон, А. Вакуленко, Л. Віткін, С. Восс, Г. Гагута, Е. Демінг, Д. Джуран, К. Ісікава, П. Калита, В. Качалов, О. Левченко, А. Кросбі, М. Сако, С. Соколенко, О. Чернега, С. Фомічев, А. Фейгенбаум, В. Шухард. У тому числі питанням впровадження сучасних підходів до управління якістю освітніх послуг приділяли увагу К. Брок, Л. Вейнстейн, Р. Герр, Дж. Дью, Дж. Еванс, Е. Кеменейд, Дж. Петрік, П. Сондерс [18].

Метою нашого дослідження є здійснення теоретичного аналізу щодо забезпечення якості освіти шляхом вивчення особливостей структурно-функціональної взаємодії між різними освітніми рівнями.

Виклад основного матеріалу. У науковому дискурсі дефініція «якість освіти» може розглядатися як результат або процес. У словнику інноваційних педагогічних технологій «якість освіти» визначають через знання і вміння, розумовий, моральний і фізичний розвиток відповідно до поставлених цілей. В «Енциклопедії освіти» якість освіти потрактовується як збалансованість між потребами, цілями, умовами, відповідно до норм і стандартів, які встановлюються задля виявлення порушення цієї відповідності та управління процесом підвищення якості.

У Декларації, проголошеній на Міжнародній конференції з вищої освіти, зауважується, що якість освіти передбачає поєднання усіх аспектів діяльності закладу вищої освіти. Так, О. Ляшенко зауважує, що поняття «якість освіти» включає такі багатовимірні методологічні поняття, котрі віддзеркалюють суспільне

життя, як: соціальний, економічний, публічний, демографічний, управлінський та інші рівні життя. Чинна законодавча база визначає якість освіти, її мету, державні стандарти зумовлюють якість результатів, рівень успішності та стан педагогічного процесу, котрий слугує полем для подальших досліджень та практичних дій. Критерії якості освіти – це чіткі індикатори, за якими вимірюється ефективність освітнього процесу.

Проблема відбору критеріїв і показників якості освіти є основною і знаходить своє відбиття у сучасних дослідженнях А. Бермус, Г. Бордовського, Ю. Ігіна, Л. Редько, Є. Яковлева та ін. Показники, розроблені В. Загвязинським, претендують на більшу об'єктивність: автор пропонує відслідковувати й аналізувати сам педагогічний процес та його результати на основі комплексного критерію ефективності.

Якість освіти безпосередньо пов'язана з рівнем розвитку країни, її людським капіталом як основним ресурсом. В Україні на кожному рівні освіти формується загальна якість освіти. Охарактеризувавши освітні рівні (дошкільну, початкову, середню, вищу освіту), одразу стає зрозуміло їхня роль у формуванні загальної системи якості освіти. Актуальність питань щодо забезпечення якості освіти постійно відображається у наукових розвідках дослідників управлінської галузі. Так, завдання дошкільної освіти передбачають особистісний поступ дитини, вікову зрілість, набуття базових компетентностей для подальшого розвитку, вміння комунікувати, розвиток навичок роботи у команді, креативність дій та критичне мислення. Оновлення змісту передшкільної освіти з урахуванням завдань Нової української школи передбачає такі моделі освітнього процесу, що окреслюють пріоритет пізнавального досвіду, партнерську взаємодію, активізацію власних зусиль, особистісне залучення кожної дитини, діалоговий формат в освітньому процесі [13]. З цією метою використовується Шкала оцінювання якості дошкільної освіти ECERS як міжнародна методика, за допомогою якої можна оцінити, яке середовище оточує дитину і як воно впливає на розвиток основних ключових компетентностей у дітей дошкільного віку. Змістовий складник шкільної освіти слугує базисом освітнього процесу, який відображає вимоги

суспільства до якості освіти та потреби окремої особистості. Цілком зрозуміло, що впровадження нового змісту початкової освіти, який включає навички, цінності, ставлення та світогляд, і його інтеграція в освітні програми вимагають кардинального перегляду всієї системи освіти, що має вплив на підготовку вчителів та менталітет [13].

Закон України «Про освіту» містить інноваційні підходи щодо норм і процедур визначення змісту освіти, котрі стосуються реформи початкової школи, у якій освітній процес можна організовувати за двома циклами (1–2 і 3–4 класи), враховуючи вікові особливості, фізичний, психічний та інтелектуальний розвиток дітей (ст. 12, п. 6) [16]. Забезпечення та гарантування якості освіти передбачає такі три її системи: внутрішню, зовнішню, діяльність органів управління та установ, котрі здійснюватимуть зовнішній вплив на забезпечення якості освіти (розділ V, ст. 41, п. 1, 2). Кожна з названих систем містить вимоги щодо її діяльності. Внутрішня система забезпечення якості освіти керівника закладу здійснюється через організацію освітнього процесу та контроль за виконанням освітніх програм. Завдяки функціонуванню внутрішньої системи забезпечення якості освіти створюються умови для дієвого контролю громадськості щодо діяльності закладу освіти (ст. 26). Інформація про освітній процес передбачає відкритість та прозорість, що сприяє якості освіти. Так, у Законі перераховано низку вимог щодо цього процесу, а саме регулярне інформування суспільства про:

- про зміст освітніх програм та перелік освітніх компонентів, котрі передбачено у відповідній освітній програмі;
- про освітні послуги, що заклад може запропонувати додатково;
- про мову, якою викладаються предмети;
- про матеріально-технічну спроможність закладу освіти;
- моніторинг результатів та досягнень, котрі відображають якість освіти тощо (ст. 30) [16].

С. Вавренюк, висвітлюючи у своїх дослідженнях питання державного управління та реформування вищої освіти в Україні, вказує на необхідність наближення системи вищої освіти до міжнародних стандар-

тів [4]. С. Мороз, звертаючи увагу на механізми публічного управління забезпеченням якості вищої освіти, апелює до програмних документів міжнародного та національного законодавства [10; 11]. А. Помаза-Пономаренко звертає увагу на опитування студентів як ефективний елемент забезпечення якості вищої освіти, зосереджує увагу на ролі якості вищої освіти щодо забезпечення соціально-економічного розвитку [8]. О. Поступна звертає увагу на управління регіональними освітніми системами та синхронізацію темпів розвитку системи освіти та результатів впровадження їх у виробництво [14]. В. Філіппова апелює до потреб здобувачів освіти та вказує на необхідність адаптуватися до викликів сьогодення [21].

Для нашого дослідження важливо взяти за основу структурно-функціональний підхід як один із фундаментальних методів аналізу в педагогіці та соціології. Його суть полягає в тому, що освіта розглядається як цілісна система, котра складається з окремих елементів, кожен з яких виконує певну роль для підтримання стабільності у суспільстві. Взаємодію структурних елементів між собою поділяють на вертикальну та горизонтальну. Попередній рівень має формувати базу для наступного, а наступний повинен підхоплювати досягнення попереднього. Сучасні реформи намагаються відтворити єдиний наскрізний стандарт компетентностей, котрий дозволить вчасно моніторити результати і приймати управлінські рішення. Вертикальна взаємодія передбачає послідовний, якісний рух на кожному освітньому рівні з отриманням прикладного результату, який можна чітко перевірити. Це поєднання м'яких та жорстких навичок, які дають можливість забезпечити якість. Горизонтальна взаємодія повністю відповідає потребам держави і основним запитам у країні. Тому успішне управління взаємодією структурних елементів освітньої системи дає можливість забезпечити професійними фахівцями всі сфери. На дошкільному освітньому рівні головною функцією є соціалізація та емоційний розвиток. Дитина вчиться взаємодіяти з іншими, дотримуватися правил, розпізнавати свої емоції. На рівні початкової школи головною функцією є вміння вчитися протягом життя. Акцент ставимо на діяльній-

ному підході. Навчання, орієнтоване на діяльність, більш цікавіше, ніж навчання на основі лекцій. Загальноприйнято звертати увагу на діяльнісний підхід до навчання, а саме діяльність визначають як вирішальну умову розвитку особистості [23]. На рівні початкової та базової освіти головною метою є всебічний розвиток дитини, виявлення її здібностей та формування вміння вчитися, а також розвиток інтересів та професійне самовизначення. Головним завданням цих рівнів залишається забезпечення наступності. На рівні вищої освіти головна функція полягає у підготовці конкурентоздатних фахівців. Нині у світі виокремлюють такі моделі розвитку вищої освіти: ринкову, державну і змішану, а також модель «сприяюча держава». Тут держава відіграє роль регулятора, котрий надає доступ до вищої освіти, створюючи загальні правила для всіх закладів вищої освіти. Основна функція держави полягає в установленні стандартів якості освіти та контролю за їх дотриманням [5].

Взаємодія освітніх рівнів базується на принципі неперервності та доступності. Головне завдання – мінімізувати навчальні втрати і навчальні розриви. Послідовність переходу між рівнями – це поступовий процес, який регулюється через спеціальні адаптаційні цикли. Отже, важливим для розбудови системи освіти є забезпечення наступності у навчанні. У Законі України «Про освіту» зазначається, що однією з обов'язкових умов для здійснення неперервності процесу здобуття знань є наступність, котра сприяє єдності, взаємозв'язку та узгодженості між змістом, метою, методами, формами навчання і виховання. Згідно із Законом України «Про освіту», до системи неперервної освіти в Україні належать навчально-виховні заклади освіти, наукові, науково-методичні і методичні установи, науково-виробничі підприємства, державні та місцеві органи управління освітою та самоврядування у галузі освіти, котрі покликані спільно вирішувати завдання навчання й виховання, освіти та професійної підготовки особистості з урахуванням здібностей протягом життя [16].

Таким чином, освіта може розглядатися як система ступенів, котрі на кожному етапі ускладнюються і які можуть слугувати певними рівнями та досягненнями людини під час

навчання. Послідовність етапів освіти в Україні відображено: дошкільною освітою; початковою загальною освітою; базовою загальною середньою освітою; повною загальною середньою освітою; професійно-технічною освітою; базовою вищою освітою; повною вищою освітою. Варто зауважити, що проблему наступності у системі освіти розглядають у педагогічному дискурсі як багатовимірне явище, котре відображено у комплексному, міждисциплінарному характері сфери діяльності педагогів, психологів, філософів, соціологів та управлінців. Тому звертаємо увагу на термін «наступність», котрий потрактовують як закон, закономірність, умову, принцип, вимогу, правило, засіб, фактор. Наступність визначають як зв'язок між явищами, котрий відображено у природі через боротьбу і єдність протилежностей, при цьому зберігаючи ті чи інші елементи цілого або окремих сторін його організації під час переходу до іншого нового рівня або за будь-яких якісних змін [5]. Сутність процесу забезпечення якості освіти через взаємодію рівнів полягає у створенні єдиної, цілісної системи, де кожен етап отримує зворотний зв'язок для самовдосконалення. Важливим є узгодження профілів, що дає можливість ліквідувати розриви та уникнути дублювання. Діагностування на кожному з рівнів дозволяє отримувати зворотний зв'язок впровадження навчальних програм і стандартів.

Найбільш актуальними залишаються питання дублювання змісту, котрі призводять до навчальних розривів. В експертному середовищі нині використовується термін «освітні втрати». В освітологічному дискурсі під освітніми втратами розуміють будь-які втрати результатів освітнього процесу у навчальних програмах, освітніх стандартах. Так, у Законі України «Про освіту» визначено термін «результати навчання» як «знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонстру-

вати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів» [16]. Оскільки законодавець об'єднує результати навчання, виховання та розвитку особистості в одному терміні, ці компоненти варто оцінювати і вимірювати комплексно.

Висновки. Якісна освіта нині розглядається у суспільстві як один із важливих індикаторів якості життя, вона слугує інструментом для забезпечення соціального, культурного благополуччя та економічного зростання. Тому серед важливих показників, котрі у програмі розвитку ООН взято для порівняння соціального й економічного розвитку країн, показники освітньої діяльності слугують індикаторами оцінки якості людського життя. Питання якості освіти безпосередньо залежить від розвитку інформаційного суспільства, яке нині відображає розвиток суспільного інтелекту та стає важливим маркером розвитку людства. Інформація за таких умов стає стратегічним продуктом держави та набуває особливої цінності. Тому високотехнологічне інформаційне суспільство покликане створити умови для підвищення якості освіти та забезпечити належний рівень життєвої й професійної компетентності людини, який би задовольнив потреби суспільства і держави у висококваліфікованих фахівцях, соціально активних громадянах [6].

Якість освіти слугує ключовою детермінантою результативності освітніх систем у глобальному вимірі та розглядається як одна зі стратегічних цілей реформування системи освіти в Україні. Останнім часом освітню політику було зосереджено на розробленні механізмів забезпечення якості освіти та реалізації програм, впровадження яких гарантувало би якісні освітні послуги. Такий підхід зумовлює позитивний поступ національного освітнього простору.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у визначенні умов результативності освітніх систем та виокремленні стратегічних ідей та механізмів реформування системи освіти в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бірюкова М.В., Мороз С.А., Труш О.О., Мороз В.М., Терещенко Д.А. Соціологічний супровід моніторингу якості освіти в сучасному університеті. Львів : Новий Світ-2000, 2023. 489 с.
2. Бука І.С., Бука С.А., Мороз В.М., Мороз С.А. Забезпечення якості вищої освіти: практика оцінювання та напрями вдосконалення державної політики у сфері вищої освіти : монографія / за ред. В.М. Мороза. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 454 с.

3. Бука І.С., Бука С.А., Мороз В.М., Мороз С.А. Оцінювання якості вищої освіти студентами як елемент системи державного контролю за якістю надання освітніх послуг закладами вищої освіти (на прикладі опитування студентів Балтійської Міжнародної Академії, Латвія). *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія «Державне управління»*. 2018. Вип. 2(9). С. 282–295.

4. Вавренюк С.А. Державне управління реформуванням вищої освіти в Україні : монографія. Харків : НУЦЗУ, 2020. 284 с.

5. Вашуленко О.В. Дидактичне забезпечення ефективності наступності змісту на суміжних ступенях освіти. *Наукові і освітянські методології та практики*. Київ : ЦГО НАН України, 2007. 570 с.

6. Гаращук О.В., Куценко В.І. Основні функції вищої освіти України в контексті її модернізації та євроінтеграції. *Міжнародний науковий вісник : збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 р.* / ред. кол. В.І. Смоланка (голова), І.В. Артьомов та ін. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8(27). С. 7–16.

7. Іваненко О.О. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури у процесі змішаного навчання : дис. ... д-ра філос. наук : 011 «Освітні, педагогічні науки». Університет Григорія Сковороди в Переяславі / наук. кер. Ю.П. Шапран. Переяслав, 2023. 229 с.

8. Мороз С., Романовський О., Мороз В., Грень Л., Помаза-Пономаренко А., Попова О. Залежність якості вищої освіти від джерел її фінансування та спеціалізації ЗВО: аналіз думки роботодавців і напрямів вдосконалення державної політики. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 2 (37). Р. 521–538. <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v2i37.230681>.

9. Мороз С.А., Романовський О.Г., Мороз В.М., Домбровська С.М., Грень Л.М., Помаза-Пономаренко А.Л. Дистанційна форма здобуття вищої освіти: аналіз думки студентів щодо якості, переваг і недоліків. 2020. *ITLT*. Vol. 79, No. 5. Р. 276–295, Oct. 2020. <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3340>

10. Мороз С.А. Державне управління розвитком трудового потенціалу ВНЗ: компетенція людини, університету та держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2016. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duug_2016_4_11 (дата звернення: 07.12.2025).

11. Мороз С.А. Забезпечення якості вищої освіти : механізми управління та практика їх використання : монографія. Харків : НУЦЗУ; Львів : Новий Світ-2000, 2022. 438 с.

12. Паламарчук О.Ф. Актуальність оцінювання якості викладання і навчання в європейських документах. *Міжнародний науковий вісник : збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 року* / ред. кол. В.І. Смоланка (голова), І.В. Артьомов та ін. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2014. Вип. 8(27). С. 7–16.

13. Піроженко Т.О. Якість дошкільної освіти: сучасна ситуація та погляд у перспективу. Актуальні проблеми психології. Психологія розвитку дошкільника. 2018. Т. 14, вип. 4. С. 6–27.

14. Поступна О.В. Публічне управління регіональними освітніми системами в Україні : монографія. Харків : Оберіг, 2021. 400 с.

15. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556–VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 07.12.2025).

16. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145–VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38–39. Ст. 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 07.12.2025).

17. Про Рекомендації парламентських слухань на тему «Збалансований розвиток людського капіталу в Україні: завдання освіти і науки» : проєкт Постанови Верховної Ради України від 24 травня 2019 р. № 10326. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/DH7YU00A> (дата звернення: 07.12.2025).

18. Тищук О.М., Мороз О.В. Обґрунтування актуальності дослідження у межах проблематики публічного управління: теоретико-методологічний аспект. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 3. С. 202–208. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.202>.

19. Топузов О. Забезпечення якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 16–27.

20. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75, т. 1. Ст. 2125. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 07.12.2025).

21. Філіппова В.Д. Державна політика в галузі педагогічної освіти: шляхи формування та реалізації : монографія. Херсон : ФОП Вишемирський В.С., 2019. 380 с.

22. Фроленкова Н.О. Якість дошкільної освіти в Україні: феномен поняття. Молодий вчений. 2015. № 2(4). С. 116–119.

23. Чаус Г.Г., Романець О.А., Кочерга Є.В. Діяльнісний підхід як мотивація здобувачів освіти до продуктивного навчання. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації*. 2022. 420 с.

REFERENCES:

1. Biriukova, M.V., Moroz, S.A., Trush, O.O., Moroz, V.M., & Tereshchenko, D.A. (2023). Sotsiologichniy suprovid monitorynhu yakosti osvity v suchasnomu universyteti [Sociological support of monitoring the quality of education in a modern university]. *Novyi Svit-2000* [in Ukrainian].
2. Buka, I.S., Buka, S.A., Moroz, V.M., & Moroz, S.A. (2018). Otsiniuvannia yakosti vyshchoi osvity studentamy yak element systemy derzhavnogo kontroliu [Evaluation of the quality of higher education for students as an element of the state control system]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Serii "Derzhavne upravlinnia"*, 2 (9), 282–295 [in Ukrainian].
3. Buka, I.S., Buka, S.A., Moroz, V.M., & Moroz, S.A. (2022). Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity: praktyka otsiniuvannia ta napriamy vdoskonalennia derzhavnoi polityky u sferi vyshchoi osvity [Quality assurance of higher education: practice of evaluation and direct improvement of state policy in the sphere of higher education]. (V.M. Moroz, Ed.) *Novyi Svit-2000* [in Ukrainian].
4. Vavreniuk, S. A. (2020). Derzhavne upravlinnia reformuvanniam vyshchoi osvity v Ukraini [Public administration of higher education reform in Ukraine]. *NUTSZU* [in Ukrainian].
5. Vashulenko, O.V. (2007). Dydaktychne zabezpechennia efektyvnosti nastupnosti zmistu [Didactic measures for the effectiveness of content delivery]. *TsHO NAN Ukrainy* [in Ukrainian].
6. Harashchuk, O.V., & Kutsenko, V.I. (2014). Osnovni funktsii vyshchoi osvity Ukrainy [Basic functions of higher education in Ukraine]. In V.I. Smolanka & I.V. Artomov (Eds.) *Mizhnarodnyi naukovi visnyk*, 8(27), 7–16 [in Ukrainian].
7. Ivanenko, O.O. (2023). Formuvannia hotovnosti do profesiinoy diialnosti maibutnikh uchyteliv fizychnoy kultury u protsesi zmishanoho navchannia [Formation of readiness for professional activity of future physical education teachers in blended learning]. *Doctoral dissertation*, Universytet Hryhoriia Skovorody v Pereiaslavi [in Ukrainian].
8. Moroz, S., Romanovs'kyj, O., Moroz, V., Gren, L., Pomaza-Ponomarenko, A., & Popova, O. (2021). Zalezhnist yakosti vyshchoi osvity vid dzherel yii finansuvannia ta spetsializatsii ZVO: analiz dumky robotodavtsiv i napriamy vdoskonalennia derzhavnoi polityky [Dependence of the higher education quality on sources of its financing and specialization of the institute of higher education: analysis of employers' opinions and directions to improve public police]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(37), 521–538. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i37.230681> [in Ukrainian].
9. Moroz, S.A., Romanovs'kyj, O.G., Moroz, V.M., Dombrowska, S.M., Gren, L.M. and Pomaza-Ponomarenko, A.L. (2020). Dystantsiina forma zdobuttia vyshchoi osvity: analiz dumky studentiv shchodo yakosti, perevah i nedolikiv [Distance education: analysis of students' opinions on its quality, advantages and disadvantages]. *ITLT*, 79(5), 276–295. <https://doi.org/10.33407/itlt.v79i5.3340> [in Ukrainian].
10. Moroz, S.A. (2016). Derzhavne upravlinnia rozvytkom trudovoho potentsialu VNZ: kompetentsiya lyudyny, universytetu ta derzhavy [State management of the development of labor potential of universities: the competence of the individual, the university and the state]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, (4). Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2016_4_11 [in Ukrainian].
11. Moroz, S.A. (2022). Zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity: mekhanizmy upravlinnia ta praktyka yikh vykorystannia [Quality assurance of higher education]. *NUTSZU; Novyi Svit-2000* [in Ukrainian].
12. Palamarchuk, O.F. (2014). Aktualnist otsiniuvannia yakosti vykladannia [Actuality of the assessment of teaching quality]. In V.I. Smolanka & I.V. Artomov (Eds.) *Mizhnarodnyi naukovi visnyk*, 8(27), 7–16 [in Ukrainian].
13. Pirozhenko, T.O. (2018). Yakist doshkilnoi osvity: suchasna sytuatsiia ta pohliad u perspektyvu [Quality of preschool education: Current situation and future outlook]. *Aktualni problemy psykholohii. Psykholohiia rozvytku doshkilnyka*, 14(4), 6–27 [in Ukrainian].
14. Postupna, O.V. (2021). Publichne upravlinnia rehionalnymi osvitnimi systemamy v Ukraini [Public governance of regional education systems]. *Oberih* [in Ukrainian].
15. Verkhovna Rada Ukrainy (2014). Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" vid 01.07.2014 № 1556–VII [Law of Ukraine "On Higher Education"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].
16. Verkhovna Rada Ukrainy (2017). Zakon Ukrainy "Pro osvitu" vid 05.09.2017 № 2145–VIII [Law of Ukraine "On Education"]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
17. Verkhovna Rada Ukrainy (2019). Pro Rekomendatsii parlamentskykh slukhan: Proekt Postanovy № 10326 [Draft resolution]. Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/DH7YU00A> [in Ukrainian].
18. Tyshchuk, O.M., & Moroz, O.V. (2024). Obgruntuvannia aktualnosti doslidzhennia [Background of the current research]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 3, 202–208. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.202> [in Ukrainian].
19. Topuzov, O. (2015). Zabezpechennia yakosti zahalnoi serednoi osvity [Ensuring the quality of general secondary education]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 1, 16–27 [in Ukrainian].
20. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy (2014). Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom [Association Agreement]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text [in Ukrainian].

21. Filippova, V.D. (2019). Derzhavna polityka v haluzi pedahohichnoi osvity [State policy in pedagogical education]. FOP Vyshemyrskyi [in Ukrainian].

22. Frolenkova, N.O. (2015). Yakist doshkilnoi osvity v Ukraini: fenomen poniattia [Quality of preschool education in Ukraine: The phenomenon of the concept]. *Molodyi vchenyi*, 2(4), 116–119 [in Ukrainian].

23. Chaus, H.H., Romanets, O.A., & Kocherha, Ye.V. (2022). Diialnisnyi pidkhid yak motyvatsiia [Activity-based approach as motivation]. *Naukovyi prostir: aktualni pytannia, dosiahnennia ta innovatsii*, 420 [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 26.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.01.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.03.2026